

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 0615

DOM
2012-08-31
Stockholm

Mål nr
F 2298-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, beslut 2012-02-28 i mål nr F 1157-11,
se bilaga A

KLAGANDE

1. A N

2. B N

Ombud för 1 och 2: Jur.kand. J W

MOTPARTER

1. L I

2. J U

Ombud för 1 och 2: Advokaten S B

SAKEN

Rättegångskostnader

Dok.Id 1019190

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	Telefax 08-561 675 59	Expeditionstid måndag – fredag 09:00-15:00
---	---	--	---------------------------------	---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens beslut, punkten 2, på så sätt att L I och J U förpliktas att solidariskt ersätta A N och B N för rättegångskostnad vid mark- och miljödomstolen med 28 875 kr för ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 28 februari 2012 till dess betalning sker.

2. L I och J U förpliktas att solidariskt ersätta A N och B N för rättegångskostnad i Mark- och miljööverdomstolen med 6 400 kr för ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A N och B N har yrkat ersättning för rättegångskostnad vid mark- och miljödomstolen.

L I och J U har bestritt ändring.

A N och B N har även yrkat ersättning för rättegångskostnad i Mark- och miljööverdomstolen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har sammanfattningsvis utvecklat sin talan enligt följande.

A N och B N

De har vunnit bifall till sitt andrahandsyrkande i mark- och miljödomstolen.

Partsförhållandet och målets beskaffenhet i domstolen var sådant att det saknas skäl att frångå huvudprincipen i 18 kap. 1 § rättegångsbalken av den anledningen att de vann bifall på formella och inte materiella grunder.

L I och J U

Målet har återförvisats till Lantmäterimyndigheten p.g.a. brister i myndighetens handläggning. De kan inte anses som förlorande part och det vore därför oskäligt att ålägga dem att ersätta motparternas rättegångskostnad.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 16 kap. 14 § första stycket fastighetsbildningslagen (1970:988) får mark- och miljödomstolen, efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna, besluta att sakägare som förlorar målet ska ersätta annan sakägare dennes rättegångskostnad. I övrigt ska 18 kap. rättegångsbalken tillämpas i fråga om rättegångskostnader.

Eftersom parterna stått i klart motsatsförhållande till varandra i mark- och miljödomstolen ska deras kostnader fördelas enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken (se prop. 1969:128, s. B 920). L och J U, som tappat målet i mark- och miljödomstolen, ska därmed förpliktas att ersätta A N och B Ns rättegångskostnad vid mark- och miljödomstolen. Yrkat belopp är skäligt.

A N och B N har vunnit framgång med sin talan i Mark- och miljööverdomstolen. Deras kostnad för rättegången här ska därför ersättas av L och J U. Det yrkade beloppet är skäligt.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Lars Dirke, hovrättsråden Rose Thorsén och Mikael Hagelroth samt tf. hovrättsassessorn Emma Degerfeldt, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Oscar Lindberg.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

SLUTLIGT BESLUT Mål nr F 1157-11
2012-02-28
meddelat i Umeå

KLAGANDE

1. A N

2. B N

Ombud för 1-2: Jur.kand. J W

MOTPARTER

1. Hökmarks samfällighet, c/o N R E

2. L I

3. J U

Ombud för 2-3: Advokat S B

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Lantmäterimyndigheten, Skellefteå kommun, den 29 mars 2011 i ärende nr AC107047

SAKEN

Fastighetsreglering, Skellefteå Hökmark X, Y och Z

BESLUT

1. Mark- och miljödomstolen undanröjer det överklagande beslutet och återförvisar målet till lantmäterimyndigheten.
 2. Parterna ska bära sina egna rättegångskostnader.
-

Dok.Id 149160

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138	Nygatan 45	090-17 21 00	090-77 18 30	måndag – fredag
901 04 Umeå		E-post: mmd.umea@dom.se		09:00-12:00
		www.domstol.se		13:00-15:00

BAKGRUND

Lantmäterimyndigheten i Skellefteå kommun (LM) har på ansökan av L I och J U, som äger fastigheten X, beslutat att flytta befintlig väg över fastigheten. Beslutet innebär bland annat att vägen får ett nytt läge runt X och att mark överförs mellan inblandade fastigheter.

YRKANDEN

A N och B N, som äger fastigheten Y, har överklagat LM:s beslut och yrkat att beslutet ska ändras så att vägen, istället för att ledas på den västra och norra sidan runt X, ska ledas på fastighetens södra sida. I andra hand har de yrkat att LM:s beslut ska upphävas och återförvisas till LM. De har slutligen yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med 28 875 kr exkl. moms.

L I och J U har bestritt ändring av beslutet och yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med 7 288 kr inkl. moms.

UTVECKLING AV TALAN

As N och B N har till stöd för sitt ändringsyrkande i huvudsak anfört följande.

Den av LM beslutade vägsträckningen föranleder betydligt större olägenheter än det utförande som de förespråkade vid förrättningen. De använder vägen förbi X för transporter till och från sina jordbruksfastigheter. De motsätter sig inte att vägens läge ändras, men har vid förrättningen framställt ett i deras mening lämpligare förslag till ny vägdragning. Vid förrättningen har parterna fört fram uppgifter om kostnader för de olika vägalternativen, men LM gjorde ingen egen bedömning av vad kostnaden kunde uppgå till eller i övrigt någon jämförelse av de båda alternativen. LM:s beskrivning är behäftat med en del skrivfel, men kartan tycks dock på ett korrekt sätt återspegla vad som beslutades.

Trafiksäkerhetsmässigt är deras alternativ bättre än det nu beslutade, eftersom det vid den beslutade vägdragningens anslutning till allmän väg råder begränsad sikt. Med deras för-

slag skulle anslutning istället ske till vägen XX, som i sin tur ansluter till allmän väg i ett läge där sikten är bättre.

Kostnaden för att anlägga den beslutade vägen är väsentligt mycket högre än det alternativ som de förespråkar. Den beslutade vägen är 200-250 m lång, medan deras alternativa vägsträckning är 100 m lång. Den beslutade vägen går också genom ett område med stora nivåskillnader som kräver stora mängder fyllningsmassa. Det område de föreslår är planare med torr sand där det är betydligt enklare och billigare att anlägga en väg.

Den beslutade vägen medför också att arronderingen försämrats genom att två obrukbara kilar uppstår. Deras alternativ medför ingen påverkan på arronderingen. Det uppstår inte heller något behov av att överföra onödigt mycket mark mellan fastigheterna. Med det beslutade alternativet tas 830 m² bruksningsvärd åkermark i anspråk medan deras alternativ medför att ca 500 m² mark på X tas i anspråk. Den marken är belägen längs med gränsen mot XY, vilket ger den ett lågt marginalvärde som tomtmark. Alternativet innebär ingen uppdelning av X. Dessutom innebär regleringen att det till X förs ett nytt markområde som är lika stort som det område som skulle frångå fastigheten vid deras alternativ. Alternativet innebär därmed inte någon negativ påverkan på värdet av X i förhållande till vad som gällde före regleringen.

Sammantaget anser de att deras alternativa utförande innebär mindre olägenheter än det av LM fastställda utförandet. Regleringen ska därför verkställas i enlighet med deras alternativ.

Yrkandet om alternativ vägdragning har framställts vid sammanträdet den 28 september 2010. Förrättningslantmätaren avslutade sammanträdet med information om att samråd med Trafikverket skulle hållas och att kostnadsunderlag angående nyanläggande av väg skulle tas fram. Vid det påföljande sammanträdet den 29 mars 2011 hade ett yttrande visserligen inhämtats från Trafikverket, men yttrandet berörde inte alls deras alternativ. Parterna har var för sig tagit in uppgifter om kostnader för anläggande av den nya vägen. Förrättningslantmätaren konstaterade att uppgifterna skiljde sig avsevärt från varandra,

men tycks inte ha gjort någon egen utredning av hur stor den verkliga kostnaden är. Det finns ingenting i skälen som talar för att deras alternativ alls har vägts mot det av sökandena framställda alternativet. Genom att inte utreda vilket av de båda alternativen som orsakar minst olägenhet har LM brustit i sin utredningsskyldighet. Bristen är av så allvarlig art att för det fall domstolen ser sig förhindrad att ändra beslutet ska det i vart fall upphävas och återförvisas till LM för vederbörlig handläggning.

Det bör också beaktas det faktum att den nya vägens längre vägsträcka jämfört med deras alternativ, och beräknat på 200 lass per år, innebär 7,2 mils extra traktorkörning per år. Det gör att den beslutade vägen även ur ett miljöperspektiv är en sämre lösning.

L I och J U har anfört i huvudsak följande.

De delar inte Ns uppfattning om användningen av vägen. Den nya vägen får sin anslutning till allmän väg på exakt samma ställe som den gamla ansluter. Detta är också godkänt av Trafikverket. Den beslutade vägen är säkrare än den tidigare, bredare och bättre lämpad för Stenhalla Gård AB:s transporter, byggd för modern trafik med högre bärighet samt ger bättre arrondering av deras fastighet.

De negativa konsekvenserna av Ns alternativ är påtagliga såväl för **L I** och **J U** som för **U A**, som äger fastigheten **XY** För **A** innebär Ns alternativ att han plötsligt tvingas se delar av sin gård flitigt brukad av mycket tung trafik. Även när vägen svängt in på **X** är det huvudsakligen **A** som får ta del av obehaget, då trafiken kommer att passera några meter utanför hans köksfönster. För att vägen ska vara möjlig att bygga tvingas han dessutom kapa ett antal träd på gården. Ns har inte heller diskuterat detta alternativ med **U A**, trots att hela hans boendemiljö påverkas om förslaget skulle gå igenom.

Ns alternativ skulle avsevärt försvåra användandet av **L Is** och **J Us** ladugård då minst två portar skulle öppnas rakt ut i vägbanan med de uppenbara risker som detta medför. Djurhållning och underhåll av ladugården försvåras. Det är inte heller bra med tung trafik nära en äldre byggnad med tanke på de förändringar i marken

som snabbt uppstår. Trafiken skulle också löpa närmare deras bostadshus än med den beslutade vägdragningen. Vägen skulle också innebära förlorade bärbuskar och ianspråktagande av en stor del av deras åker- och betesmark.

Marken där Ns alternativ skulle dras är endast till ca 30 m torr sand, resterande 70-80 m är åker- och skogsmark. Åkermarken är under sommarhalvåret allt annat än torr och skogsmarken är gammal myrmark. Ns alternativ skulle också medföra två mycket tätliggande anslutningar till Bodavägen genom den nya vägen och U As infart. Det bör också poängteras att ändring av användningsformen för ett samfällt område, vilket skulle bli följden av Ns alternativ, inte kan genomföras om inte enighet råder bland delägarna till de i X mantalssatta fastigheterna. Enighet råder inte.

Deras förslag till vägdragning har godkänts av LM och Trafikverket. De har åtagit sig att bygga vägen och att finansiera den trots att de själva knappast alls kommer att bruka vägen. De har vidare åtagit sig att ersätta Ns för det ringa markbortfall som de drabbas av. Om inte ny väg byggs enligt deras förslag ser de ingen annan utväg än att flytta från gården.

SKÄL FÖR BESLUTET

Såväl L I och J U som A N och B N har yrkat att syn ska hållas i målet. Detta har mark- och miljödomstolen avslagit i beslut den 16 september 2011. Parterna förelades samtidigt att slutföra sin talan, varefter mark- och miljödomstolen med stöd av 16 kap. 8 § fastighetsbildningslagen (1970:988) har avgjort målet på handlingarna.

Mark- och miljödomstolen kan till en början konstatera att det förekommer en del formella fel och brister i LM:s handlingar. I beslutsbeskrivningen anges delvis fel figurer vid överföring mellan fastigheterna. Detta innebär i sin tur att arealer i fastighetsregistret efter förrättningen skulle bli felaktiga. Dessa brister är dock sådana som i sig skulle vara möjliga att utan större olägenhet rätta i mark- och miljödomstolen. Vidare har det i protokollet från sammanträdet den 28 september 2010 angetts att ägaren till fastigheten XY är

närvarande, men denna person har inte angivits med namn. Även i övrigt kan det konstateras att det i vissa delar är svårt att ur protokollen utläsa vem som framställt ett visst yrkande, accepterat något eller besvarat en fråga. Dessa brister utgör dock inte i sig tillräckliga skäl att undanröja LM:s beslut.

Det är emellertid därtill också otydligt behandlat vad Ns yrkat på vid förrättnings-sammanträdena och framför allt vilket ställningstagande till detta som LM gör. Enligt protokoll PR1 har Ns förklarat att om vägen ska flyttas ska den flyttas till området kring ladugården på Y och vidare norrut på XY. Detta kan uppfattas som ett yrkande, antingen om flyttning av servitutsområdet eller av den samfällda vägmarken. Det framgår även att ägaren till XY, ehuru ej namngiven, inte vill det. Till nästa sammanträde, där fastighetsbildningsbeslut meddelas, tycks ägaren till XY inte ha varit kallad, fastigheten finns inte upptagen i sakägarförteckningen och ägaren är inte antecknad som närvarande. LM har inte heller i sina beslutsskäl eller i sitt beslut meddelat något uttryckligt ställningstagande till Ns yrkande vilket måste anses beröra XY, även med den precisering som Ns nu gjort i överklagandet.

En ytterligare brist är att det av LM:s beslut inte framgår om och i så fall hur LM har jämfört Ns alternativ med den vägsträckning som L I och J U förordat. Det framgår inte om det skett någon närmare utredning eller bedömning av kostnaderna och eventuella olägenheter för de olika alternativen, trots att dessa klart avviker från varandra. Att LM inte har tagit motiverad ställning till en parts framställda yrkande, och att en av yrkandet berörd fastighetsägare inte deltagit vid frågans slutliga behandling, är en så allvarlig brist i handläggningen att den inte kan läkas i högre instans. Beslutet bör därför undanröjas och målet återförvisas till LM. Det ankommer därvid på LM att utreda vilka omständigheter och yrkanden som parterna anför och utifrån detta tillse att samtliga berörda sakägare ges möjlighet att delta i förrättningen.

Parterna har yrkat ersättning för sina respektive rättegångskostnader, vilka ska prövas av domstolen, se NJA 1997 s. 805. Eftersom målet återförvisas enbart på grund av brister i LM:s handläggning och utan ställningstagande i sak kan det inte anses att någon av

parterna är förlorande. Det finns därför inte skäl att, enligt 16 kap. 14 § första stycket första meningen fastighetsbildningslagen (1970:988), förordna att någon av dem ska ersätta den andres kostnader i målet. Även om bristerna inneburit att A N och B N inte fått sina yrkanden tillräckligt prövade i förrättningen, och att målet återförvisas enligt deras andrahandsyrkande, bedömer domstolen att det inte är skäligt att denna brist ska drabba L I och J U. Domstolen bedömer därför att parterna rimligen bör bära sina egna kostnader i målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 430)

Domstolens beslut om *återförvisning* får enligt 37 § andra stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden jämförd med 5 kap. 1 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

Överklagande av domstolens beslut i fråga om *fördelning av rättegångskostnader* ska ha inkommit till domstolen senast den 20 mars 2012.

Helen Leijon

Lars-Göran Boström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Helen Leijon och tekniska rådet Lars-Göran Boström. Föredragande har varit beredningsjuristen Magnus Norberg.